

WSTĘP

Według tzw. hipotezy Czerwonej Królowej (zaproponowanej w 1973 roku przez amerykańskiego biologa ewolucyjnego Leigh Van Valena) organizm – aby przetrwać w rywalizacji z innymi organizmami o dostęp do ograniczonych zasobów w nieustannie zmieniającym się środowisku – musi ciągle ewoluować, adaptować się. Nazwa hipotezy nawiązuje do książki Lewisa Carrola „Po drugiej stronie lustra”, w której Czerwona Królowa tłumaczy Alicji, że nawet jedynie pozostawanie w tym samym miejscu wymaga biegnięcia tak szybko, jak się potrafi. Podobnie jest z organizacjami – aby odnosić sukcesy, zachowywać przewagę konkurencyjną nad innymi, muszą nieustannie zwiększać swoją konkurencyjność, usprawniać się, adaptować, krótko mówiąc: doskonalić swoją działalność.

Tematyka doskonalenia działalności organizacji była podejmowana podczas panelu dyskusyjnego¹, który odbył się na XII edycji konferencji „Strategie w sytuacjach konfliktu i współpracy” zorganizowanej w 2016 roku w Ustroniu przez Zakład Informatyki i Ekonometrii Wydziału Organizacji i Zarządzania Politechniki Śląskiej oraz Pracownię Bezpieczeństwa i niezawodności Systemów Informatycznych Wydziału Informatyki i Zarządzania Politechniki Wrocławskiej. Warto przytoczyć tutaj dwa wątki, które przewijały się w wypowiedziach niemal wszystkich dyskutantów. Po pierwsze, terminu „doskonalenie” – w odniesieniu do organizacji – nie powinno się rozumieć dosłownie, jako „dążenia do doskonałości”, ale bardziej jako „dążenie do postaci optymalnej” – w aktualnych warunkach, według przyjętych kryteriów. To właśnie prawidłowe rozpoznanie uwarunkowań, w jakich znajduje się organizacja, oraz przyjęcie odpowiednich kryteriów oceny stanowi warunek *sine qua non* jej sukcesu. Po drugie, nawet jeśli zidentyfikujemy ten „optymalny stan”, pozostaje pytanie, w jaki sposób do niego dotrzeć. W złożonych systemach, którymi są organizacje, występują liczne zależności i sprzężenia zwrotne, co znacząco utrudnia przewidywanie rezultatów wprowadzanych modyfikacji. Dodatkowo, większość decyzji o charakterze socjo-ekonomicznym charakteryzuje zależność od ścieżki (*path-dependent*), co implikuje, że początkowe błędne wybory są niezwykle trudne do naprawienia.

Przytoczone powyżej wnioski płynące z dyskusji panelistów znajdują odzwierciedlenie w strukturze niniejszego opracowania, składającego się z czterech części i obejmującego dwa

¹ W dyskusji moderowanej przez dr. hab. inż. Seweryna Spałka głos zabrali: dr. hab. Anna Rakowska (UMCS w Lublinie), dr. hab. Beata Skowron-Mielnik (UE w Poznaniu), dr. hab. Paweł Cabała (UE w Krakowie), dr. hab. inż. Ireneusz Józwiak (Politechnika Wroclawska), dr. hab. inż. Tomasz Nitkiewicz (Politechnika Częstochowska), dr. hab. inż. Marek Wirkus (Politechnika Gdańska).

numery Zeszytów Naukowych Politechniki Śląskiej, seria: Organizacja i Zarządzania (ZN 96 i 97).

W poszukiwaniu doskonałości organizacje nieustannie wprowadzają zmiany, opracowują innowacje o charakterze organizacyjnym, produktowym, technologicznym. Złożoność podejmowanych przedsięwzięć wymaga usystematyzowanego podejścia, właściwego zarządzania i organizacji. Te właśnie zagadnienia podejmowane są w artykułach znajdujących się w pierwszej części publikacji (ZN 96), poświęconej innowacjom i zarządzaniu projektami.

Jak zauważono wcześniej, wszelkie zmiany w organizacjach mają zwykle złożony charakter. Przy ich wprowadzaniu z pomocą przychodzą metody ilościowe oraz nowoczesna technologia, w tym przede wszystkim technologia informacyjno-komunikacyjna. Zagadnieniom tym poświęcona jest druga część niniejszej publikacji (ZN 96).

Prawidłowe rozpoznanie warunków, w jakich funkcjonuje organizacja, wymaga dostępu do rzetelnych informacji, opierających się na rzeczywistych danych. W trzeciej części opracowania (ZN 97) zaprezentowano artykuły przedstawiające wyniki własnych badań empirycznych autorów.

Opracowanie zamyka część poświęcona teoretycznym aspektom związanym z organizowaniem i kierowaniem ludźmi (ZN 97). Znajdują się tu również rezultaty badań opartych na źródłach wtórnych.

Serdecznie dziękujemy wszystkim autorom oraz recenzentom artykułów znajdujących się w niniejszym opracowaniu, a Czytelnikom życzymy przyjemnej lektury.

Beata Hysa

Tomasz Owczarek